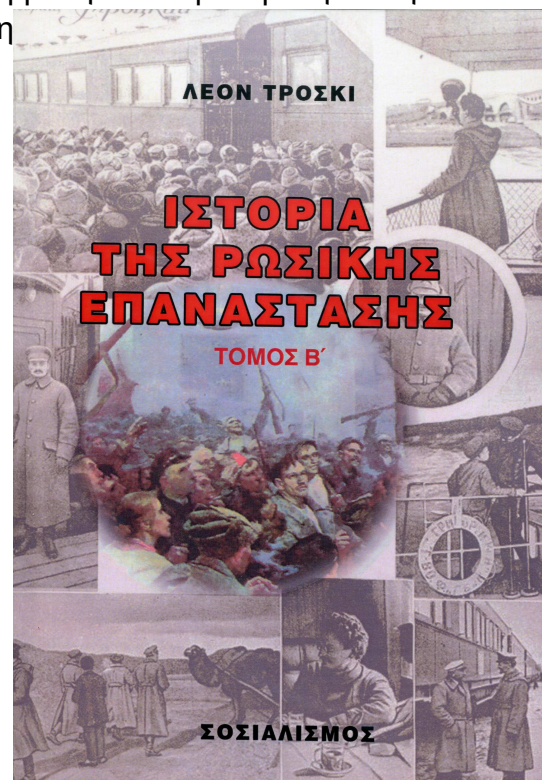

ΕΙΣΑΓΩΓΗ του Λ. Τρότσκι στον Β' Τόμο του βιβλίου του «Ιστορία της Ρώσικης Επανάστασης»

Η Ρωσία έκανε τόσο αργά την αστική της επανάσταση ώστε βρέθηκε αναγκασμένη να την μετατρέψει σε επανάσταση προλεταριακή. Με άλλα λόγια : η

Ρωσία έμενε τόσο πίσω από τις άλλες χώρες ώστε ήταν υποχρεωμένη, τουλάχιστο σε ορισμένους τομείς, να τις ξεπεράσει. Αυτό φαίνεται παράλογο. Ωστόσο η ιστορία είναι γεμάτη από τέτοια παράδοξα. Η καπιταλιστική Αγγλία προπορευόταν τόσο από τις άλλες χώρες ώστε βρέθηκε αναγκασμένη να τους παραχωρήσει το προβάδισμα. Οι σχολαστικοί φαντάζονται πως η διαλεκτική είναι κούφια εξυπνάδα. Στην πραγματικότητα, αυτή αναπαράγει μόνο το προτσές της εξέλιξης που ζει και κινείται μέσα σε αντιφάσεις. Ο πρώτος τόμος αυτού του έργου όφειλε να εξηγήσει γιατί το δημοκρατικό καθεστώς, άργοφτασμένο στην ιστορία για να αντικαταστήσει τον τσαρισμό, δεν βρέθηκε καθόλου βιώσιμο. Ο τωρινός τόμος καταπιάνεται με την κατάκτηση της εξουσίας από τους μπολσεβίκους. Το φόντο της έκθεσης αποτελείται κι εδώ από μian αφήγηση. Ο αναγνώστης

οφείλει να βρει μέσα στα ίδια τα γεγονότα μια βάση αρκετή για τα συμπεράσματα. Ο συγγραφέας δεν θέλει να πει μ' αυτό πως αποφεύγει τις κοινωνιολογικές γενικεύσεις. Η ιστορία δεν θάχε καμιά αξία αν δεν μας δίδασκε κάτι. Ο κρα-ταιός ντετερμινισμός της ρωσικής επανάστασης, το αλνσιδίασμα των σταθμών της, το αήττητο της ορμής των μαζών, η αποτειωμένη διαμόρφωση των πο-λιτικών κατατάξεων, η καθαρότητα των συνθημάτων, όλα αυτά ευκολύνουν στο έπακρο την κατανόηση της επανάστασης γενικά και, κατά συνέπεια, επί-σης, της ανθρώπινης κοινωνίας. Γιατί μπορεί να θεωρηθεί αποδειγμένο από ολόκληρη την πορεία της ιστορίας, ότι μια κοινωνία, που ξεσκίζεται από εσω-τερικούς ανταγωνισμούς, ξεσκεπάζει ολότελα, όχι μόνο την ανατομία της μα και την «ψυχή» της, ίσα-ίσα μέσα στην επανάσταση.

Πιο άμεσα, το τωρινό έργο πρέπει να βοηθήσει να καταλάβουμε το χαρα-κτήρα της Σοβιετικής Ένωσης. Η επικαιρότητα του θέματός μας δεν είναι στο γεγονός ότι η οκτωβριανή εξέγερση έγινε κάτω από τα μάτια μιας γενιάς που ζει ακόμα — πράγμα που, εννοείται, δεν είναι χωρίς σημασία — μα σε τούτο, ότι το καθεστώς που βγήκε από την εξέγερση είναι ζωντανό, αναπτύσ-σεται και βάζει στην ανθρωπότητα καινούργια αινίγματα. Σ' ολόκληρο τον κόσμο το πρόβλημα που παρουσιάζει η χώρα των σοβιέτ είναι διαρκώς στην ημερήσια διάταξη. Ωστόσο δεν μπορεί κανείς να συλλάβει αυτό που είναι, χω-ρίς να χει ξεκαθαρίσει πρώτα πως αυτό που υπάρχει έχει διαμορφωθεί. Οι μεγάλες πολιτικές αξιολογήσεις απαιτούν ιστορική προοπτική.

Για οχτώ μήνες επανάσταση, από το Φλεβάρη ως τον Οκτώβρη 1917, χρει-άστηκαν δύο τόμοι. Η κριτική, κατά γενικό κανόνα, δεν μας κατηγόρησε για μακρολογία. Το πλάτος του έργον εξηγείται περισσότερο από τον τρόπο που καταπιανόμαστε με το υλικό. Μπορείς να δώσεις τη φωτογραφία ενός χεριού : αυτό θα πιάσει μια σελίδα. Για να εκθέσεις όμως τα' αποτελέσματα μιας μικρο-σκοπικής μελέτης των ιστών τον χεριού χρειάζεσαι έναν τόμο. Ο συγγραφέας δεν έχει καμιάν αυταπάτη για την πληρότητα και την τελειότητα της έρευνας που έγινε απ' αυτόν. Παρ' όλα αυτά σε πολλές περιπτώσεις χρειάστηκε να με-ταχειριστεί μέθοδες που ανήκουν περισσότερο στο μικροσκόπιο παρά στη φω-τογραφική μηχανή. Σε ορισμένες στιγμές, όταν μας φαινόταν ότι κάναμε κατάχρηση της μακροθυμίας του αναγνώστη, σβήναμε πλατιά καταθέσεις μαρτύρων, ομολογίες συμμετόχων, επεισόδια δευτερότερα. Συχνά έπειτα, όμως, αποκατασταίναμε πολλά από κείνα που είχαν σβηστεί. Σ' αυτή την πάλη για τις λε-πτομέρειες, οδηγούμαστε από την πρόθεση να δείξουμε, όσο γινότανε πιο συ-γκεκριμένα, το ίδιο το προτσέσο της επανάστασης. Αδύνατο κυρίως να μην επι-χειρήσουμε να χρησιμοποιήσουμε κατά βάθος τούτο το πλεονέκτημα ότι αυτή η ιστορία γράφτηκε ζωντανά, εκ του φυσικού.

Χιλιάδες βιβλία ρίχνονται κάθε χρόνο στην αγορά για να παρουσιάσουν μια καινούργια παραλλαγή ενός προσωπικού ρομάντζου, την αφήγηση των αβε-βαιοτήτων ενός μελαγχολικού ή της καριέρας ενός φιλόδοξου. Μια ηρωίδα τον Προυστ έχει ανάγκη από πολλές ραφιναρισμένες σελίδες για να φτάσει στο σημείο να νιώθει πως δεν νιώθει τίποτα. Σκεφτόμαστε πως το μπορεί κανείς, τουλάχιστο ισοδίκαια, να αξιώσει προσοχή για συλλογικά ανθρώπινα δράματα που, στην ιστορία, βγαίνουν από τη μηδαμινότητα εκατοντάδων εκα-τομμυρίων ανθρώπινων όντων, μεταμορφώνουν το χαρακτήρα των εθνών και ενσωματώνονται για πάντα στη ζωή της ανθρωπότητας.

Η ακρίβεια των αναφορών και των παραθέσεων του πρώτον τόμου δεν αμ-φισβητήθηκε ως τώρα από κανέναν : άλλωστε αυτό θάταν δύσκολο. Οι αντί-παλοι περιορίζονται τις περισσότερες φορές σε σκέψεις πάνω στο θέμα ότι η προσωπική μεροληπτικότητα μπορεί να φανερωθεί στην τεχνητή και μονό-πλευρη επιλογή των γεγονότων και των κειμένων.

Αδιαφιλονίκητη καθαυτή, η σκέψη αυτή δεν λέει τίποτα γι αυτό το έργο κι ακόμα λιγότερο για τις επιστημονικές του μέθοδες. Ωστόσο επιτρέπουμε στον εαυτό μας να επιμείνει αποφασιστικά σε τούτο το σημείο, ότι ο συντελεστής του υποκειμενισμού εξαρ-τιέται, καθορίζεται κι ελέγχεται όχι τόσο από το ταμπεραμέντο του ιστορικού όσο από το χαρακτήρα της μεθόδου του.

Η καθαρά ψυχολογική σχολή, που θεωρεί την υφή των γεγονότων σαν ένα ανακάτεμα των ελεύθερων πράξεων των ατόμων η των συνάξεών τους, αφήνει το μεγαλύτερο περιθώριο στην αυθαιρεσία, ακόμα κι αν δεχτούμε τις καλύτερες προθέσεις για τον ερευνητή. Η υλιστική μέθοδος συσταίνει πειθαρχία, υποχρεώνοντάς σε να ξεκινήσεις από τα δεσπόζοντα γεγονότα της κοινωνικής δομής. Οι βασικές δυνάμεις του ιστορικού προτσέσου είναι για μας οι τάξεις . πάνω σ' αυτές στηρίζονται τα πολιτικά κόμματα . οι ιδέες και τα συνθήματα εμφανίζονται σαν το τρεχούμενο νόμισμα των αντικειμενικών συμφερόντων. Ολόκληρη η πορεία της μελέτης οδηγεί από το αντικειμενικό στο υποκειμε-νικό, από το κοινωνικό στο ατομικό, από το θεμελιακό στο περιστασιακό. Έτσι στην αυθαιρεσία τον συγγραφέα μπαίνουν αυστηρά όρια.

Αν ένας μηχανικός ορυχείων, σε μιαν ανεξερεύνητη περιοχή ανακαλύψει, με γεώτρηση, μαγνητικό σιδηρομετάλλευμα, όλο και μπορούμε να υποθέσουμε πως πρόκειται για ευτυχή σύμπτωση : δεν είναι σωστό ακόμα ν' ανοίξουμε πηγάδι. Αν ο ίδιος μηχανικός, βασισμένος, ας πούμε, στις παρεκτροπές της μαγνητικής βελόνας, φτάνει απ' αυτό στο συμπέρασμα ότι η γη κρύβει μεταλ-λικά κοιτάσματα, κι αν, έπειτα, σε διάφορα σημεία της ίδιας περιοχής, ανα-καλύψει πραγματικά σιδηρομετάλλευμα, ακόμα και ο πιο δύσκολος σκεπτι-κιστής δεν θα τολμήσει πια να μιλήσει για τύχη. Κείνο που πείθει είναι το σύ-στημα που βάζει σε αρμονία το μερικό με το γενικό.

Τα τεκμήρια της αντικειμενικότητας πρέπει να τα αναζητάμε όχι στα μά-τια του ιστορικού η στα τσακίσματα της φωνής του, μα στην εσώτερη λογική της ίδιας της αφήγησης: αν τα επεισόδια, οι μαρτυρίες, οι αριθμοί, οι παραθέ-σεις συμπέφτουν με τις γενικές ενδείξεις της μαγνητικής βελόνας της κοινωνι-κής ανάλυσης, ο αναγνώστης έχει τη σοβαρότερη εγγύηση για την επιστημο-νική στερεότητα των συμπερασμάτων. Πιο συγκεκριμένα: ο συγγραφέας είναι ίσα - ίσα πιστός στην αντικειμενικότητα στο μέτρο που αυτό το βιβλίο αποκαλύπτει πραγματικά το αναπόφευκτο της εξέγερσης του Οκτώβρη και τις αιτίες της νίκης της.

Ο αναγνώστης ξέρει πως σε μιαν επανάσταση αναζητάμε πριν απ' όλα την άμεση επέμβαση των μαζών στα πεπρωμένα της κοινωνίας. Πίσω από τα γε-γονότα προσπαθούμε να ανακαλύψουμε τις μεταβολές της συλλογικής συνει-δησης. Παραμερίζουμε τις χοντροκομμένες θεωρίες, για μια κίνηση των «στοι-χειακών δυνάμεων», θεωρίες που στις περισσότερες περιπτώσεις δεν εξηγούν και δεν διδάσκουν τίποτα. Οι επαναστάσεις γίνονται σύμφωνα με ορισμένους νόμους. Αυτό δεν σημαίνει πως οι δρώσες μάζες αντιλαμβάνονται καθαρά τούς νόμους της επανάστασης- αυτό όμως σημαίνει ότι οι μεταβολές στη συνείδηση των μαζών όχι μόνο δεν είναι τυχαίες, μα υποτάσσονται σε μιαν αντικειμενική αναγκαιότητα που προσφέρεται σε μια θεωρητική διασαφήνιση και δημιουρ-γεί μ αυτό μια βάση για τις προβλέψεις και για τη διεύθυνση.

Ορισμένοι επίσημοι σοβιετικοί ιστορικοί δοκίμασαν, όσο αναπάντεχο κι αν είναι αυτό, να κριτικάρουν την αντίληψη μας σαν ιδεαλιστική. Ο καθηγη-τής Ποκρόβσκι επίμενε, λόγου χάρη, σε τούτο το σημείο, ότι υποτιμάμε τάχα τούς αντικειμενικούς παράγοντες της επανάστασης: «Μεταξύ Φλεβάρη και Οκτώβρη σημειώθηκε μια τρομερή οικονομική αποδιοργάνωση». «σ' αυτό το μεταξύ η αγροτιά... ξεσηκώθηκε εναντίον της προσωρινής

κυβέρνησης». ακριβώς σ' αυτές τις «αντικειμενικές μετατοπίσεις», και όχι στα μεταβλητά ψυχικά προτσέσα θάπρεπε να δούμε την κινητήρια δύναμη της επανάστασης. Χάρη σε μια αξιόπαινη καθαρότητα στον τρόπο να θέτει τα ζητήματα, ο Πο-κρόβσκι φανερώνει όσο δεν γίνεται καλύτερα την ασυναρτησία μιας αγοραίας οικονομικής αντίληψης της ιστορίας που την περνάνε αρκετά συχνά για μαρξισμό.

Οι ριζικές αλλαγές που παρουσιάζονται στη διάρκεια μιας επανάστασης προκαλούνται, στην πραγματικότητα, όχι από τους επεισοδιακούς κλονισμούς της οικονομίας που γίνονται στη ροή των ίδιων των γεγονότων, μα από κεφαλαιώδεις μεταβολές που έχουν συσσωρευτεί στις ίδιες τις βάσεις της κοινωνίας σ' όλη την προηγούμενη εποχή. Ότι τις παραμονές της ανατροπής της μοναρχίας, όπως κι ανάμεσα Φλεβάρη και Οκτώβρη, το οικονομικό ξεχαρβάλωμα χειροτέρευε ολοένα, συντηρώντας και κεντρίζοντας τη δυσαρέσκεια των μαζών, είναι απόλυτα αδιαφιλονίκητο και ποτέ δεν αποστρέψαμε απ' αυτό την προσοχή μας. Θάταν όμως πολύ χοντροκομμένο λάθος να σκεφτούμε ότι η δεύ-τερη επανάσταση έγινε, οχτώ μήνες ύστερα απ' την πρώτη, γιατί η μερίδα του ψωμιού είχε μειωθεί στο μεταξύ, πέφτοντας από τη μιάμιση λίβρα στα τρία τέταρτα της λίβρας. Στα χρόνια που ακολούθησαν από κοντά την οκτωβριανή εξέγερση, η κα-τάσταση των μαζών, από άποψη επισιτισμού, εξακολουθούσε να χειροτερεύει. Ωστόσο οι ελπίδες των αντεπαναστατών πολιτικών για μια καινούργια εξέ-γερση κάθε φορά ναυαγούσαν. Το πράγμα μπορεί να φαίνεται αινιγματικό μόνο σε κείνον που το ξεσήκωμα των μαζών το φαντάζεται σαν κίνηση των «στοι-χειακών δυνάμεων», δηλαδή σαν αφήνιασμα ενός κοπαδιού που το εκμεταλ-λεύονται επιδέξια δημαγωγοί. Στην πραγματικότητα οι στερήσεις δεν αρκούν να εξηγήσουν μια εξέγερση —αλλιώςτικα οι μάζες θα βρισκότανε σε αέναο ξεσηκωμό. Χρειάζεται η οριστικά φανερή ανικανότητα του κοινωνικού συστή-ματος νάχει κάνει αυτές τις στερήσεις αφόρητες και καινούργιοι όροι και και-νούργιες ιδέες νάχωνν ανοίξει την προοπτική για μια επαναστατική διεξοδο. Συνειδητοποιώντας ένα μεγάλο σκοπό, οι μάζες αποδείχνονται έπειτα ικανές να υπομείνουν στερήσεις διπλάσιες και τριπλάσιες.

Ο υπαινιγμός για ένα ξεσήκωμα της αγροτικής τάξης σαν δεύτερου «αντι-κειμενικού παράγοντα» δείχνει μια παρανόηση ακόμα πιο φανερή. Για το προ-λεταριάτο ο πόλεμος των χωρικών ήταν, αυτό εννοείται, μια αντικειμενική περίσταση, στο μέτρο που, γενικά, οι πράξεις μιας τάξης γίνονται εξωτερι-κές παρορμήσεις για τη διαμόρφωση της συνείδησης μιας άλλης τάξης. Όμως η άμεση αίτια της ίδιας της αγροτικής εξέγερσης ήταν στις μεταβολές της πνευματικής κατάστασης του κάμπου. Ένα από τα κεφάλαια αυτού του βιβλίου είναι αφιερωμένο στην αναζήτηση της φύσης αυτών των μεταβολών. Να μην ξεχνάμε ότι οι επαναστάσεις γίνονται από ανθρώπους, ας είναι και ανώνυμοι. Ο υλισμός δεν αγνοεί τον άνθρωπο που αισθάνεται, σκέφτεται και δρα, μα τον εξηγεί. Σε τί άλλο μπορεί να συνίσταται το χρέος του ιστορικού;

Ορισμένοι κριτικοί από το δημοκρατικό στρατόπεδο, που έχουν τη ροπή να ενεργούν με πλάγιους τρόπους, είδαν στην «ειρωνική» στάση του συγ-γραφέα απέναντι στους συμφιλιωτές αρχηγούς την έκφραση ενός απará-δεκτου υποκειμενισμού που χαλάει τον επιστημονικό χαρακτήρα της έκθεσης. Επιτρέπουμε στον εαυτό μας να νομίζει ότι αυτό το κριτήριο δεν είναι πει-στικό. Η σπινοζική αρχή: Ούτε να κλαις ούτε να γελάς, μα να καταλαβαί-νεις, μας προφυλάσσει μόνο από ένα άτοπο γέλιο και από άκαιρα δάκρυα. αυτή όμως η αρχή δεν αφαιρεί από τον άνθρωπο, ας είναι και ιστορικός, το δικαίωμα στο μερτικό του από δάκρυα και γέλια, όταν αυτό δικαιολογείται από μια σω-στή κατανόηση του ίδιου του αντικείμενου τους. Μια ειρωνεία καθαρά ατομι-κιστική που, σαν ένα ελαφρό σύννεφο

αδιαφορίας, απλώνεται σ' όλα τα έργα και συλλήψεις της ανθρωπότητας, δίνει τη χειρότερη όψη του σνομπισμού: είναι το ίδιο σκάρτη σ' ένα έργο τέχνης όσο και σε μιαν ιστορική εργασία. Υπάρχει όμως μια ειρωνεία που βρίσκεται στην ίδια τη βάση των σχέσεων της ζωής. Η υποχρέωση του ιστορικού, όπως και του καλλιτέχνη, είναι να την εξωτε-ρικήσει.

Το σπάσιμο της συνάφειας ανάμεσα στο υποκειμενικό και το αντικειμενικό είναι, μιλώντας γενικά, η βασική πηγή του κωμικού όπως και του τραγικού, στη ζωή και στην τέχνη. Ο τομέας της πολιτικής ξεφεύγει λιγότερο από κάθε άλλο από την ενέργεια αυτού του νόμου. Οι άνθρωποι και τα κόμματα είναι ηρωικά ή γελοία όχι από μόνα και καθαυτά, μα από τη στάση τους απέναντι στις περιστάσεις. Όταν η Γαλλική Επανάσταση μπήκε στην αποφασιστική φάση, ο πιο επιφανής γιρονδίνος φαινόταν αξιοθρήνητος και γελοίος δίπλα σ' έναν ολότελα συνηθισμένο γιακομπίνο. Ο Ζαν-Μαρί Ρολάν, αξιοσέβαστο πρό-σωπο σαν επιθεωρητής των εργοστασίων της Λυών, φαίνεται σα ζωντανή γε-λοιογραφία στο φόντο του 1792. Αντίθετα, οι γιακομπίνοι είναι στο ύψος των περιστάσεων. Αυτοί μπορούν να προκαλέσουν την εχθρότητα, το μίσος, τον τρόμο, όχι όμως την ειρωνεία.

Η ηρωίδα του Ντίκενς, που προσπαθεί με μια σκούπα να σταματήσει την πλημμύρα, είναι από ένα μοιραίο ασυμβίβαστο ανάμεσα στο μέσο και το σκοπό, πρόσωπο ολότελα κωμικό. Αν πούμε πως αυτό το πρόσωπο συμβολίζει την πολιτική των συμφιλιωτικών κομμάτων στην επανάσταση, το πράγμα θα φα-νεί υπερβολικό. Κι ωστόσο ο Τσερετέλλι, ο πραγματικός εμψυχωτής του καθε-στώτος της διαρχίας, ομολογούσε, ύστερα από την εξέγερση του Οκτώβρη, στο Ναμπόκοβ, έναν από τους φιλελεύθερους ηγέτες: «Ο, τι κάναμε τότε δεν ήταν παρά μια μάταιη απόπειρα να ανακόψουμε με μερικές άθλιες σκίζες τον καταστροφικό χείμαρρο των αφηνιασμένων στοιχείων». Υπάρχει εδώ ο τόνος μιας άσκημης σάτιρας. κι ωστόσο είναι τα πιο αληθινά λόγια που οι συμφιλιωτές ξεστόμισαν για τον εαυτό τους. Ν' απέχεις από την ειρωνεία περιγρά-φοντας «επαναστάτες» που προσπαθούν με σκίζες να συγκρατήσουν την επανάσταση, θάτανε σαν, για το χατίρι των σχολαστικών, να εξαπατάς την πρα-γματικότητα και να προδίνεις την αντικειμενικότητα.

Ο Πέτρος Στρούβε, μοναρχικός, άλλοτε μαρξιστής, έγραφε στο εξωτερικό: «Λογικό στην επανάσταση, πιστό στην ουσία της, ήταν μόνο ο μπολσεβικισμός και γι αυτό νίκησε στην επανάσταση». Πάνω-κάτω με τα ίδια λόγια μιλούσε για τους μπολσεβίκους και ο Μιλιουκόβ, ηγέτης του φιλελευθερισμού: «Αυτοί ήξεραν που πηγαίνουν και βάδιζαν σε μια και μόνη κατεύθυνση, που την είχαν πάρει μια για πάντα, προς το σκοπό που, με κάθε καινούργιο αποτυχημένο πείραμα των συμφιλιωτών, πλησίαζε περισσότερο». Τέλος, ένας από τους λιγότερο γνωστούς λευκούς εμικρέδες, που είχε επιχειρήσει να καταλάβει με τον τρόπο του την επανάσταση, εκφράστηκε έτσι: «Μονάχα άνθρωποι σι-δερένιοι... «εξ επαγγέλματος » επαναστάτες, που δεν φοβόντανε να καλέσουν στη ζωή το αδηφάγο πνεύμα της ανταρσίας, μπορούσαν να βαδίσουν σ' αυτό το δρόμο». Μπορείς να πεις για τους μπολσεβίκους πιο δικαιολογημένα ακόμα παρά για τους γιακομπίνους: είναι ισοδύναμοι με την εποχή και με τα καθήκοντα της. οι κατάρες έπεσαν πάνω τους σωρός, η ειρωνεία όμως δεν τους άγγιξε: δεν ήξερε από που να πιαστεί.

Στον πρόλογο του πρώτου τόμου εξηγήθηκε γιατί ο συγγραφέας έκρινε πιο κατάλληλο να μιλήσει για τον εαυτό του, που πήρε μέρος στα γεγονότα, στο τρίτο πρόσωπο και όχι στο πρώτο: αυτή η λογοτεχνική μέθοδος, που διατηρή-θηκε και στον επόμενο τόμο, δεν αποτελεί καθαυτή, εννοείται, εγγύηση εναν-τίον του υποκειμενισμού. Όμως, τουλάχιστο, δεν κάνει τον υποκειμενισμό υποχρέωση. Πολύ περισσότερο: θυμίζει την ανάγκη να τον αποφεύγουμε.

Σε πολλές περιπτώσεις σταματήσαμε διστάζοντας ν' αποφασίσουμε αν θα παραθέταμε τη μια ή την άλλη κρίση ενός σύγχρονου για το ρόλο του συγγραφέα αυτού του βιβλίου στην πορεία των γεγονότων. Θάταν εύκολο να παραιτηθούμε από ορισμένες παραθέσεις αν ήταν για κάτι πιο μεγάλο από τους συμβατικούς κανόνες του καλού τόνου. Ο συγγραφέας αυτού του βιβλίου υπήρξε πρόεδρος του Σοβιέτ της Πετρούπολης όταν οι μπολσεβίκοι κατάκτησαν εκεί την πλειοψηφία. έπειτα, πρόεδρος της Επαναστατικής Στρατιωτικής Επιτροπής που οργάνωσε την εξέγερση του Οκτώβρη. Δεν μπορεί και δεν θέλει να απαλείψει τέτοια γεγονότα από την ιστορία. Η φράξια που κυβερνάει σήμερα στην ΕΣΣΔ είχε τον καιρό, τα τελευταία αυτά χρόνια, ν' αφιερώσει ένα σωρό άρθρα και όχι λίγα βιβλία στο συγγραφέα αυτού του έργου, βάζοντας για χρέος της να αποδείξει ότι η δραστηριότητά του κατευθυνόταν αμετάτρεπτα ενάντια στα συμφέροντα της επανάστασης: το ζήτημα γιατί το μπολσεβίκικο κόμμα τοποθέτησε ένα τόσο μανιασμένο «αντίπαλο», τα πιο κρίσιμα χρόνια, στα πιο βαριά σε ευθύνες πόστα, παραμένει σ' αυτή την περίπτωση ανοιχτό. Να αποσιωπήσεις ολότελα περασμένες συζητήσεις θάτανε, σε ορισμένο μέτρο, σα να αρνιέσαι ν' αποκαταστήσεις την αλήθεια σχετικά με την πορεία των γεγονότων. Για ποιό σκοπό; Η προσποίηση της ανιδιοτέλειας χρειάζεται μόνο σε κείνον που έχει πρόθεση να υποβάλει, μουλωχτά, στον αναγνώστη του συμπεράσματα που δεν απορρέουν από τα γεγονότα. Εμείς προτιμάμε να λέμε τα πράγματα με τα' όνομά τους, σύμφωνα με το λεξιλόγιο.

Δεν θα κρύψουμε πως σ' αυτή την υπόθεση δεν πρόκειται μόνο για το παρελθόν. Όπως οι αντίπαλοι, χτυπώντας το πρόσωπο, προσπαθούν να πλήξουν το πρόγραμμα, έτσι και η πάλη για ένα ορισμένο πρόγραμμα υποχρεώνει το πρόσωπο να αποκαταστήσει την πραγματική του θέση στα γεγονότα. Αν κάποιος στην πάλη για μεγάλα καθήκοντα και για τη θέση του κάτω από μια σημαία, δεν είναι ικανός να δει άλλο από προσωπική ματαιοδοξία, μπορεί να λυπηθούμε γι αυτό, μα δεν επιφορτιζόμαστε να τον μεταπείσουμε. Όπως και νάναί, έχουμε λάβει όλα τα μέτρα έτσι που τα «προσωπικά» ζητήματα να μην πιάνουν σ' αυτό το βιβλίο μεγαλύτερη θέση από κείνη που μπορούν ν' αξιώσουν δικαιωματικά.

Ορισμένοι φίλοι της Σοβιετικής Ένωσης —συχνά δεν είναι παρά φίλοι των σημερινών σοβιετικών αρχών και ίσα-ίσα για όσο χρόνο θα υφίστανται αυτές οι αρχές— παραπονέθηκαν στο συγγραφέα για την κριτική στάση του απέναντι στο μπολσεβίκικο κόμμα ή σε κάποιους από τους ηγέτες του. Κανένας, ωστόσο, δεν δοκίμασε καν να ανασκευάσει ή να διορθώσει τον πίνακα που δώσαμε για την κατάσταση του κόμματος στη ροή των γεγονότων. Για τη συμμόρφωση αυτών των «φίλων» που πιστεύουν ότι έχουν κληθεί να υπερασπίσουν εναντίον μας το ρόλο των μπολσεβίκων στην εξέγερση του Οκτώβρη, τους προειδοποιούμε ότι το έργο μας δεν διδάσκει πως μπορεί ν' αναγαπήσει κανείς από τα ύστερα μια νικηφόρα επανάσταση, κάτω απ' τη μορφή της γραφειοκρατίας που βγήκε απ' αυτήν, μα μόνο πως μια επανάσταση προετοιμάζεται, πως αναπτύσσεται και πως νικάει. Το κόμμα για μάς δεν είναι μηχανισμός που το αλάθευτό του προστατεύεται με κυβερνητικά κατασταλτικά μέτρα, μα είναι ένας πολύπλοκος οργανισμός που, όπως κάθε ζωντανό πράγμα, αναπτύσσεται μέσα σε αντιφάσεις. Η αποκάλυψη αυτών των αντιφάσεων και μαζί μ' αυτές, των δισταγμών και των λαθών του επιτελείου, δεν εξασθενίζει στο παραμικρό, κατά τη γνώμη μας, τη σημασία της γιγάντιας ιστορικής εργασίας που το μπολσεβίκικο κόμμα φορτώθηκε για πρώτη φορά στην παγκόσμια ιστορία.

Εισαγωγή Από τον Β Τόμο της "Ιστορίας της Ρωσικής Επανάστασης" του Λ.Τρότσκι

Συντάχθηκε απο τον/την Ergatiki Dimokratia

Δευτέρα, 15 Δεκέμβριος 2014 11:05 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 15 Δεκέμβριος 2014 17:22

Λ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Πρίγκηπος, 13 Μάρτη 1932